

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

Nagybárkány

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

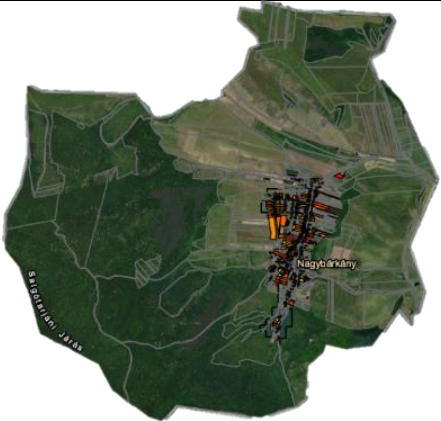
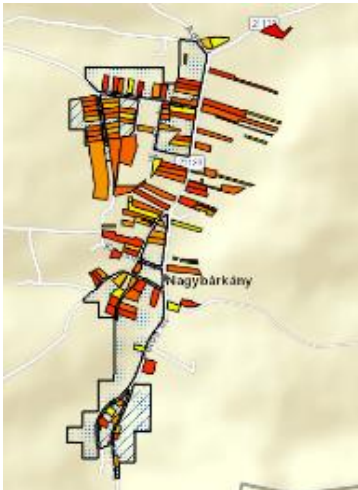

Nagybárkány

Nógrád megye

Salgótarjáni járás

Szervezet neve: Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület

Dátum: 2022.04.11.

	<p>Terület: 884 ha Lakónépség: 657 fő Jogállás: község Járás: Salgótarjáni Megye: Nógrád</p> <p>Társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: IGEN/NEM</p> <p>Jelentős munkanélküliséggel sújtott település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: IGEN/NEM</p>
<p>Település térképe</p>	<p>Jogosultság adatok</p>
	
<p>Eladósodottság-térkép</p>	<p>Szegregátum-térkép</p>

ADATTÁBLA

	KSH adata	HELYI BECSLÉS
Település neve	Nagybárcány	
Megye	Nógrád	
Járás	Salgótarjáni	
Programba vonás köre	1	
Szervezet neve	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	
Lakosságszám (2021)	647	
Lakosságszám változása 2021/2012 (%)	94%	
15 év alattiak aránya (2021)	22,1%	
15 év alattiak létszámának változása 2021/2012 (%)	92%	
60 éves és idősebbek aránya (2021)	19%	
60 éves és idősebbek létszámának változása 2021/2012 (%)	115%	
Lakásszám (2011)	239	
Üres lakások száma (2011)	18	
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	166	
Lakásszám a szegregátumban (2011)	50	
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	166	
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	134	
Lakások száma (2019)	239	
Közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	219	
Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	174	
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	235	
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	111	
WC nélküli lakások száma (2011)	30	
Vályogházak alapozás nélkül (2011)	0	
Egy szobára jutó lakó (2021)	0,9	
Egy főre jutó szja alap, Ft (2019)	646024 Ft	
Egy főre jutó szja alap eltérése a hasonló helyzetű települések átlagától,% (2019)	90%	
Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján)	5000000 Ft	
Lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen)	13	
Kiinduló kvóta érték kerekítve	4	

1 A település leírása

1.1 A település pozíciója (1-1,5 oldal)

Település pozíciója	
előzetes adatgyűjtés alapján	
Lakosságszám: KSH: HEP, SZD:	<p>A KSH adatai szerint a lakosság száma (2021-es adat) 647 fő, aminek számában az elmúlt évtizedben minimális csökkenés tapasztalható. A 15 év alattiak aránya 22,1%, számuk szintén csökkent(92%) a vizsgált időszakban (2012/2021). A 60 év felettiak 19%-át teszik ki a lakosságnak, arányuk 115%-ra növekedett az elmúlt 10 évben.</p> <p>A felmérések megegyeznek a KSH adataival.</p> <p>A település társadalmát jól mutatja, hogy Nagybárcány lakosságának negyede (25,1%,163 fő) fiatalkorú, a gyerekek csaknem mindegyike (95,7%, 156 gyermek) cigány származású.</p>
Közlekedés: Szociális diagnózis és menetrendek	<p>Zsák település, 8 km távolságra van a a 21-es főútvonaltól és onnan Salgótarján vagy Budapest irányába közlekednek.</p> <p>Tömegközlekedéssel mind Salgótarján irányába, mind Pásztó (17 km) irányába óránként közlekednek buszjáratok, vonattal nem megközelíthető a település. Ezt a távolságot mintegy 45 perc alatt teszi meg a járat!</p>
Térségi munkalehetőségek: SZD, HEP	<p>A településen az elsősorú és legnagyobb foglalkoztató az önkormányzat és a közintézmények. Ezen felül vannak kisvállalkozások, de pontosan nem tudni az alkalmazottak számát, mert építőipari vállalkozók, s ők hordják az embereket Budapestre, de többnyire nem legálisan.</p> <p>Közfoglalkoztatott 32 fő (ebből csak 4 férfi)</p> <p>A Máltai SZSZ szintén 10 fő közmunkást foglalkoztat a FETE programhoz kapcsolódóan.</p> <p>A salgótarjáni ipari park, ahol az emberek hivatalosan bejelentett munkát vállalnak, (MITSUBA, MHG) de Pásztóra az EGLO-ba, Gyöngyösre, és Hatvanba a BOSCH-ba is járnak az emberek.</p> <p>Ezen kívül Budapestre járnak építőiparba dolgozni napi bejelentéssel vagy feketén.</p>

<p>Elérhető szolgáltatások: SZD, HEP</p>	<p>Háziorvos (heti 1-2 alkalommal) Védőnői szolgálat (heti 1 alkalommal) Bölcsőde (12 férőhelyes, nincs még működési engedélye) Óvoda – 50 férőhely (38 gyerek van) Általános Iskola – már csak alsó tagozat, és 1-2, ill. 3-4 összevont osztályban. Felső tagozat Lucfalván Családsegítő és Gyermejkölési Szolgálat HSZG Szociális étkeztetés FETE-s Jelenlét Pont Mosoda és szociális szolgáltató Roma NŐ Posta 3 vegyesbolt, 1 dohánybolt 2 kocsmá, de csak hétvégén nyitnak ki</p>
<p>Önkormányzati fejlesztések:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - önkormányzati épület energetikai fejlesztése - bölcsőde kialakítása - 3 önkormányzati út felújítása
<p>Terepi interjúk</p>	
<p>Vándorlás</p>	<p>Nincs vándorlás, aki el akart menni, az már elment.</p>
<p>Összefoglaló megállapítások</p>	
<p>A térségi pozíció: A közgazdasági adottságok kifejezetten rosszak, számottevő felvevő piac nincs, ez a közvetlen környezetre is jellemző. Nincs tőkeerős vállalkozás.</p> <p>Társadalmi összetétel: gettósodó település, a szegregátum egyre nagyobb területet foglal el a településen, a roma lakosság aránya 40%, és ez folyamatosan növekszik. (Az elmúlt 10 év alatt kb. 70%-al nőtt a számuk)</p>	

1.2 A település szerkezetének leírása (fél oldal)

Településszerkezet
Előzetes adatgyűjtés alapján

Közmű és úthálózat: SZD, HEP	A település vezetékes vízzel, gázzal, villamosenergia hálózattal jól ellátott, Utcái rendezettek, az utak minősége megfelelő. A 2019-es adatok szerint a 239 lakásból 235-ben van bevezetve az áramszolgáltatás (98,3% ???), 219-ben van víz (91,6%), csatorna 174 ingatlanra van kötve (72,8%), gáz 111 (46,%) ingatlanon található.
Szegregátumok: KSH SZD, HEP:	A 2011-es adatok szerint az 50 ingatlanból álló szegregátum és szegregátummal veszélyeztetett területen összesen 166 ember élt. Ezek egy része szocpolos házikó, ill. régi építésű vályog épületek. (Szöllősi sor, Kőlesey utca) 43 félkomfortos és 7 komfort nélküli ház található. Az önkormányzat tapasztalatai szerint a településen található lakások közül csupán 1-2 életveszélyes, és az ingatlanok további 3%-a ugyan nem életveszélyes, de az ott élők egészségére káros hatással van.
Helyi ingatlanpiac:	A 2011-es statisztika alapján 18 üres ingatlan volt a településen. A 2019-2020-as évek Lakástranzakció száma 13, nagyon magasnak mondható, nagyon sok család tudott a CSOK-al előbbre lépni, és ez fölvitte az árakat, és az összes eladó ingatlan elkelt a településen. Az ingatlanok árai 5 -8 M Ft között mozognak.
Telepi interjúk	
Eladó ingatlanok a településen:	Nincs eladó ingatlan a településen, viszonylag hamar megvásárolták őket a CSOK-ra. Ha valaki elhalálozik, és megüresedik az ingatlan, a hagyatéki tárgyalások után az örökösök többnyire értékesítik.
Összefoglaló megállapítások	
A településen 50 lakásból álló szegregátum található, és az itt élők a lakosság 26%-át teszik ki. (2011-es adatok szerint) A település teljes egészében összközművesített, az utak pormentesek, de bizonyos szakaszokon felújításra szorulnak.	

1.3 Lakhatással kapcsolatos fejlesztések (fél oldal)

Lakhatással kapcsolatos fejlesztések
Előzetes adatgyűjtés

EFOP Telepprogram SZD	A településen az elmúlt időszakban lakhatási fejlesztés nem történt, nem bonyolítottak ilyen jellegű pályázati programot
Összefoglaló megállapítások	
A lakosság lakhatási helyzete sok esetben kritikus, így bőven van helye még további bérlakásoknak.	

1.4 Az önkormányzat perspektívája és szerepvállalási készsége a programban (fél oldal)

Az önkormányzat perspektívája és szerepvállalási készsége a programban	
Terepi interjúk	
Önkormányzat, JP	Azon ritka önkormányzatok egyike, ahol roma származású a polgármester, és maga is fontosnak tartja az itt élő emberek segítségét, szolgálatát, ezért minden lehetőséget megtesz annak érdekében, hogy az itt élők problémái csökkenjenek.
Összefoglaló megállapítások	
Az önkormányzat nagyon támogató, maga is érdekelt a helyzet javításában, mindenben lehet rá számítani.	

2 A lakosság helyzete (1-1,5 oldal)

A lakosság helyzete a célcsoport tekintetében	
Előzetes adatgyűjtés és interjú	
Foglalkoztatottság jövedelem: HEP,SZD, Interjúk	– A célcsoport fő megélhetési forrása a feketegazdaság: kisbuszokkal és személyautóval járnak Budapestre az építőiparba dolgozni, napi 15-20e Ft-ért. (Mivel szinte mindenkinek van adóssága) Az önkormányzat által biztosított közmunkaprogramban 32 fő van foglalkoztatva, elsősorban nők. Az utóbbi időszakban csökkent a számuk, és változott az összetételük: már csak az 50 év fölötti és elsősorban nők maradtak. Legalább 150 család rendelkezik valamilyen rendszeres munkajövedelemmel.

Szociális problémák: HEP, SZD	<p>A HEP 2020-as adatai szerint a roma lakosság jelentős része több generáción keresztül aluliskolázott, de számokkal nincs alátámasztva!</p> <p>Ez nagyban megnehezíti a munkavállalást.</p> <p>A családsegítő és gyermekjóléti szolgálat információi szerint a településen élő családok körülbelül 65%-a érintett valamilyen közüzemi díjtartozással.</p>
Terepi interjúk	
Eladósodottság	<p>A célcsoportnál nagyon jellemző az eladósodottság az interjúk szerint. Több családnak van valamilyen nem fizetett tartozása, ami már a végrehajtónál van.</p> <p>Az adósság jellege sokféle. Főleg Provient gyorsitelek nem fizetéséből fakadóan, Telefonok részletfizetésre kihozott törlesztésének mellőzéséből, közműtartozásokból áll.</p>
Családok szociális helyzete a lakhatási szegénység szempontjából Önkormányzat JP	<p>Szám szerint nem tudják, de kb. 10 családot érint valamilyen közműszolgáltatás kikötése hátralék miatt. Az ingatlanok tulajdonviszonyai rendezetlenek a szegregátumban. A statisztikák szerint 166 fő él a szegregátumban. Ez a létszám magas az összlakossághoz képest (25%), ami a probléma kezelhetőségét is jelzi.</p>
Családtípusok kategóriájának nagysága:	

A bérlakásigény megalapozását segítő tábla (A segítségre szoruló családok besorolása a 3 típus szerint: az egyes típusokba hány család tartozik)

Családtípus	Családok száma
<u>Teljes nyomorban élő családok:</u> hosszabb távon is intenzív segítségre szoruló, alapvetően nincs munkaképes tagja a családnak, a család súlyos problémákkal küzd, tartós betegség/szenvedély-/mentális betegség. Teljes nyomorban élő család, akár magasfokú eladósodottság is jellemzi a családot. Ha van gyermek a családban, szülői kompetencia súlyosabb hiánya jelenik meg.	10
<u>Minimális önfenntartó képességgel rendelkező családok:</u> megélhetési gondokkal küzdő család, de van olyan tagja, aki valamilyen szintű munkát végez, akár alkalmi/idénymunkát, akár	230

közfoglalkoztatásban vesz részt. A gyerekekről alapvetően gondoskodnak. Fejleszthető a család munkaerőpiaci részvétele.	
Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok: viszonylag rendszeres munkával és jövedelemmel rendelkező család, ami nem feltétlenül jelent bejelentett munkát. Kiegészítő, rendszeres életvitellel rendelkeznek. Gyermeknevelési kompetenciáik viszonylag jók. Munkaerőpiaci részvételre itt is szükség lehet.	10

3 A lakásállomány helyzete [adatok] (1-1,5 oldal)

Lakáshelyzet a célcsoport tekintetében	
Előzetes adatgyűjtés	
HEP, KSH SZD	A 2011-es adatok szerint a szegregátumban és a szegregációval veszélyeztetett területen 166 fő lakik 50 lakásban. Ezek jelentős része a korábbi évek szociálpolitikai támogatásából épült fel, ezért lehet jól behatárolni a területet, mert itt kaptak telkeket erre a célra a családok. Ezen ingatlanok nagyobb része az évek alatt elhasználódott, állapotuk csak romlott.
Terepi interjúk	
Életveszélyes házak	3 db található a településen,
Lakóingatlanok állapota, üres lakóingatlanok	A településen üresen álló, megvásárolható ingatlan nem áll rendelkezésre, azokat már korábban megvásárolták. 1 család él magántulajdonban lévő ingatlan bérlőjeként 15-20e Ft + rezsi díjért
Közművekből kikötött családok	Nincsenek ilyen adatok
Kártyás villanyórával rendelkező ingatlanok	Egyre több van, de nincs pontos adat, 20 családnál feltehetően már ez van
Tulajdonviszonyok	Rendezettek a településen, de a szegregátumban nem.
Túlzsúfoltság	Több családot is érint, Kb. 20 család esetében áll fenn
Összefoglaló megállapítások:	
Vannak lakhatási problémák a településen, de nem megoldhatatlan nagyságú a számuk, kezelhető lenne a program során.	

A bérlakásigény megalapozását segítő tábla (a lakásállomány tipizálása: az egyes típusokba hány lakás tartozik a településen (elsősorban a segítségre szoruló családok körében))

Lakástípusok:	Lakások száma
életveszélyes házak	3
jelenleg nem életveszélyes, de kritikus állapotú házak, amelyeket nem érdemes felújítani	0
nem életveszélyes, de rossz állapotú házak, amelyek felújítással még egy időre lakhatóvá tehetők (kb. 10 év),	10-15
jobb állagú házak, amiket érdemes modernizálni	50

4 Lakhatási beavatkozási terv

4.1 A lakhatási szegénység fő problémái (1 oldal)

A település helyzete sokkal jobb más településéhez képest, elsősorban annak köszönhetően, hogy a településen 5 roma építési vállalkozó él, akik családjai a helyi és környező települések embereit hordják Budapestre dolgozni. Ezek egy része hivatalosan bejelentett munkaviszonyt jelent, többsége viszont fekete munka.

A rendszerváltás óta szinte nem történt számottevő gazdasági beruházás a településen, ami az itt élők életstratégiáit úgy alakította, hogy a szociális transzfer jövedelmek mellett a feketegazdaság irányába mentek el, mert az időközben felhalmozott adósságok azt eredményezték, hogy ha hivatalosan helyezkedett el, akkor letiltották a jövedelmét.

A szocpolos lakások az eltelt idő (15-20 év) alatt állagukban nagyon leromlottak ill. túlsúlyfoltta váltak, és ezen csak úgy tudtak enyhíteni, ha nagyon olcsón megvásárolható, rossz állapotú ingatlant vásároltak meg kockás papíron vagy részletekben. Már településekhez képest az ingatlanok sokkal jobb állapotban vannak.

Összefoglaló mátrix a bérlakásfejlesztések megalapozásához:

Család-lakáshelyzet mátrix: elsősorban a segítségre szoruló családokra koncentrálva

	Teljes nyomorban élő családok	Minimális önfenntartási képességgel rendelkező családok	Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok	Összesen
azonnali életveszélyt jelentő lakás	3			3
rossz lakásállag, még nem életveszély, de nem érdemes rajta semmit csinálni				0
nagyon rossz állagú, de valami felújítással még egy ideig lakhatóvá tehető (5-10 év)		15		15
olyan lakás, amit érdemes felújítani, modernizálni		35	15	50
Összesen	3	50	15	68

4.2 Fő beavatkozási irányok kijelölése és prioritizálási szintek leírása (2 oldal)

Az alábbi beavatkozási irányok mentén a szükséges beavatkozások és azok mértékének (hány lakás/család érintett) felvázolása.

- A 3 életveszélyes ingatlanban élők számára szükséges lenne az elhelyezés a krízislakásokban, szociális bérletprogramokban.
- **Eladósodottság kezelésének kiterjesztése:** a már folyó adósságkezelési programba több családot szükséges bevonni, ennek érdekében első lépésként a családokban tudatosítani kell a probléma súlyát, az adósságok törlesztésének előnyeit, és együttműködővé kell tenni a családokat e téren. Fokozatosan fel kell mérni, hogy hány család érintett az eladósodottság problémájában, illetve közülük potenciálisan hány tehető együttműködővé.
- **Tulajdoni jogviszonyok rendezése:** szükséges megkezdeni a jogviszonyok rendezését, ezzel kapcsolatban jogi tanácsadást kell nyújtani a családoknak. Először azokra a családokra kell koncentrálni, melyek potenciálisan bevonhatóak a lakhatási programokba, de a tulajdonviszonyok rendezetlensége ennek akadályát jelenti.
- **Foglalkoztatás javítását célzó program:** a munkaerőpiaci mentor tevékenységére támaszkodva a lakhatási programokba potenciálisan bevonható családokra kell koncentrálni. Ez a programelem fontos része a mobilizálandó családok felkészítésének.

- a **közműszolgáltatásokba való be-, visszakapcsolás** támogatása elsősorban a víz- és az áramszolgáltatás tekintetében. Az áramszolgáltatás esetében előrefizető villanyóra felszerelése. A beavatkozásban első lépcsőben azok a háztartások élvezhetnek prioritást, akiknél a vízszolgáltatás már be van vezetve a telekre, mivel a csatlakozás költsége alacsonyabb számukra.
- A **magántulajdonú házak felújításának támogatása**. Mivel a javításokra, felújításokra potenciálisan nagy az igény, ezért érdemes azokra a családokra koncentrálni, akik vállalják, hogy saját munkával és ha lehetőségük van rá, saját forrással részt vesznek a munkálatokban. A program első lépéseként a részvételi és együttműködési hajlandóságot szükséges felmérni a családok körében. A kritikus állagú és nem felújítható lakások esetében a legszükségesebb karbantartási munkákat lehet elvégezni, míg a másik két jobb lakástípus kategóriában már komolyabb felújítások is támogathatóak lehetnek.
- **Bérlakásfejlesztés tekintetében o Krízislakások kialakítása**: szükséges a településen néhány olyan krízislakás kialakítása, ahová az életveszélyes lakhatási helyzet és súlyos családi konfliktusok esetén családok elhelyezhetőek. Ezeknek a lakásoknak olyan komfortfokozatúnak kell lenniük, amelyek fenntartási költségeit a rossz helyzetben lévő családok is ki tudják fizetni.
- **Bérlakások kialakítása a településen belül mobilizálható családoknak**: a viszonylag jobb jövedelmi helyzetű, rendszerezett életvitellel rendelkező családok lehetnek az elsődleges célcsoport, köztük is azok a fiatal családok, akik szüleiknél túlszűfolt lakásban élnek. Becslések szerint legalább 5 ilyen család van.
- **Lépcsőzetes mobilitás kialakítása**: be kell azonosítani azokat a családokat, akik jobb szociális helyzetűek, de rosszabb minőségű, még felújítható lakásban laknak. Ők mobilizálhatóak lehetnek a magasabb komfortfokozatú lakásokba, míg az ő volt lakásaikba a kritikus lakáshelyzetben élő családok költözhetnének.
- **Más településen kialakított bérlakásokba történő mobilizálás**: ennek célcsoportja olyan családok lehetnek, akik rendelkeznek rendszeres, elsősorban bejelentett munkával, vagy hajlandóak és képesek ebbe az irányba elmozdulni. A CSOK és az állami támogatások bevonásával, de csak azon családok esetében, akiknek van szándékuk a településről elköltözni. (Egyáltalán nem jellemző a célcsoportra az elköltözés, a kötelek erősebbek, és itt maradnak inkább.)

4.3 Bérlakásfejlesztés beavatkozási terve (3-4 oldal)

A bérlakásfejlesztés nagyságrendjét helyben módosító tényezők:

<p>Helyi gazdaság fejlesztését szolgáló beruházások megléte</p>	<p>Nincsenek beruházások jelenleg, de a környezet alkalmas nagyobb volumenű gazdaságfejlesztési programokra</p>
--	---

Helyben elérhető eladó és felújítható ingatlanok köre	Jelenleg nincsenek már eladó ingatlanok, de az idős lakosság elhalálózását követően folyamatosan új eladó ingatlanok tűnnek fel, de rövid idő alatt el is kelnek.
Közműinfrastruktúra	A település összközművesített, az utak pormentesek.
Megvásárolható ingatlanok tulajdonviszonya	Az eladó ingatlanok esetében rendben vannak a tulajdonviszonyok.
uzsora	Nincs, a boltban lehet hitelre vásárolni, de kér kamatot rá.
Iskola, Szociális szolgáltatások elérhetősége	A település szociális szolgáltatások tekintetében jól áll. Minden alapvető szolgáltatás elérhető. Ha valami magasabb szintű ügyintézés szükséges, a járásközpont Salgótarjánban lehet intézni, amely település belátható időn belül elérhető tömegközlekedéssel.
Szegregátumok relatív mérete a településen	50 lakás található a szegregátumban, nem kis területen található, de nagyon jó állapotú házak is megtalálhatók benne.

A bérlakásfejlesztés településhatárokon kívülre történő mobilizálás nagyságrendjét módosító tényezők:

Településvezetés érdekelt a lakosság megtartásában	Igen
Konfliktusok a küldő és befogadó települések között	Nincs
Ellenállás a fogadó településeken a roma családok ellen	A környező településeken nincs
Szegregátumok potenciális áthelyeződése a fogadó településen	Nem megvalósítható a nagysága és a családok száma miatt.
Térségi növekedési centrum	Nagybárcány, Pásztó,
A helyi rokonsági támogató hálózattól való függőség	Erős a függés a családoktól a célközönség körében, nem mozdulnak a településről
Fogadó települések magas árszínvonala	A környező településeken nagyjából azonos árfekvésű ingatlanok találhatóak

Bérlakás beavatkozások tervezését segítő mátrix: igények és lehetőségek szerint kialakítható megoldás típusok

	Településen belül meglévő lakás	Új lakásépítés településen	Mobilizáció (településen kívüli lakás)	Összesen
Lakottan veszi meg a program család lakását és felújítja (a család benne marad)	15			15
Üres lakást vesz a program				
A létrehozott bérlakásba olyan család költözik, akinek a megszűnt a lakhatása (lebontják, kilakoltatták)	3			3
Túlzsúfolt lakásból szétköltöző család költözik be	2			2
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, de a program nem veszi meg a lakást				
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, és a program megveszi a megüresedett lakást		2		2
Összesen	20	2		22

Folyamatosan figyelemmel kell kísérni a helyi ingatlanpiac alakulását, amint megüresedik egy olyan ingatlan, amely jó állapotú, meg kell vásárolni a programhoz!

4.4 Helyi együttműködések/partnerek rendszere (1 oldal)

önkormányzat

kisebbségi önkormányzat

intézmények (óvoda, iskola, védőnői szolgálat, eü, családsegítő-és gyerekjóléti,)

civil szervezetek (sport egyesület, Együtt a Bárkányiakért Egyesület, MMSZ)

egyházak

helyi vállalkozók